

Reflexions

PER QUÈ?

Apologia del pensament

Tant en ciència com en educació és imprescindible tenir temps per pensar

DAVID BUENO

PROFESSOR I INVESTIGADOR DE GENÈTICA DE LA UB I DIVULGADOR DE LA CIÈNCIA

Quan hi ha canvi de govern és habitual trobar cartes obertes en què l'autor expressa la seva opinió amb l'esperança que les seves idees puguin contribuir a la nova acció de govern. Aquí pretenc fer una raonada apologia del pensament.

PENSAR Reflexió i projecció al futur

Se suposa que, abans d'emetre una opinió, l'opiniador ha dedicat un temps a pensar-la per donar-li forma i situar-la en el context adequat. De fet, el tret més característic de les persones com a ens biològics és precisament aquest, la capacitat de pensar en tant que possibilitat de reflexionar sobre nosaltres mateixos i sobre l'entorn i de projectar al futur els nostres desitjos i necessitats. Pensar de forma reflexiva, però, requereix un cert esforç, atesa l'activitat cerebral que du associada, cosa que implica la necessitat d'una recompensa per a aquest esforç.

PLAER Satisfacció intel·lectual

En biologia, totes les activitats biològiques imprescindibles per a la supervivència van associades al plaer, que

n'estimula el compliment: sentim plaer en menjar –per no morir desnodrits–, en practicar sexe –per perpetuar l'espècie– i quan estem amb amics –la vida social és imprescindible per a les persones–. Per fer-les de manera satisfactòria, totes aquestes activitats demanen un temps i un ambient adequat. Així mateix, quan hom treu conclusions a partir dels seus pensaments, també experimenta una sensació de plaer, de plaer intel·lectual. No té res d'estrany, atès que la capacitat de ser creatius és l'adaptació biològica més específica de què disposem per garantir la supervivència, i per crear cal pensar. Pensar, però, també requereix temps i un ambient escaient.

CIÈNCIA Producció d'alt nivell

Un dels camps en què es considera que el pensament reflexiu és més necessari és la ciència, però el cert és que tots els aspectes de la nostra vida en demanen. Des de fa uns anys a Catalunya juguem clarament a la primera divisió de la lliga científica mundial. La nostra producció en ciència supera la de països com Finlàndia, Noruega i, fins i tot, Àustria. I l'índex d'impacte de les publicacions, que en mesura la transcendència, és equipa-

ble al del Canadà. Des de Catalunya es genera l'1% de la ciència mundial, una posició que, atesos els atzucacs de l'economia mundial, cal conservar i millorar, i per això és imprescindible que el nou Govern mantingui, i fins i tot incrementi, el seu suport a la recerca. Però amb això no n'hi ha prou.

EDUCACIÓ Proximitat als joves

El motiu és simple. La ciència no avança només a cop de talonari, comprant equipament i seduïnt investigadors de prestigi a instal·lar-se al país. Per mantenir-se a la primera divisió i anar avançant posicions cal cultivar el planter, els estudiants de tots els nivells educatius, de l'educació infantil a la universitat, perquè desenvolupin la seva ment creativa. Tanmateix, les dades mitjanes de progrés acadèmic no són tan bones com desitjaríem, per molt que les maquillem. Des del Govern s'ha endegat el programa Noustalents.cat, per acostar la ciència als centres educatius i per desvetllar vocacions. També hi ha centres que intenten superar aquests déficits augmentant el ritme de treball dels alumnes, però sovint es cau en la temptació de fer-ho amb activitats i deures massa mecànics i no suficientment creatius. Tanmateix, hi ha un al-

tre factor per considerar, que és precisament l'aportació més nova que vull fer en aquest article –perquè de la necessitat de mantenir i incrementar el suport econòmic a la ciència ja se'n parla sovint.

TEMPS I IL·LUSIÓ Factors per progressar

Les persones que ens dediquem a la ciència sabem molt bé que, per progressar, hi ha dos factors imprescindibles: tenir temps per pensar i il·lusió per fer-ho, una il·lusió que, en bona part, prové del plaer intel·lectual que experimentem en pensar. En aquest sentit, cal que la interacció entre els científics i la comunitat educativa contribueixi a amarrar-la d'aquesta mentalitat. Perquè els alumnes progressin cal que tinguin temps per pensar i, també molt important, que aprenguin a administrar-lo. I també cal un ambient adequat perquè gaudeixin plenament del plaer intel·lectual. Aquest és, per mi, un repte de país que cal afrontar. No oblidem que, en la societat que estem creant, el pensament és el valor més preuat.

PER OPINAR SOBRE L'ARTICLE

blogs.publico.es

dbueno@ub.edu

MIGUEL ORDÓÑEZ

Faves comptades

JOAN SUBIRATS

Els noms de les coses... i de les conselleries

Els títols dels articles i dels llibres, les marques de les empreses, els rètols de les botigues, són sempre maneres més o menys enginyoses d'explicar i resumir el que contenen, fabricar o venen. Només cal veure els maldecaps i els costos que va significar fa uns mesos el canvi de rètol de Caixa Catalunya a Catalunya Caixa per tal de simbolitzar que les coses havien canviat. Els diferents governs de la Generalitat que s'han anat fent i desfent al llarg d'aquests 30 anys han demostrat molta inventiva a l'hora de buscar noms que expliquessin pactes i compromisos polítics que anaven esquarterant competències, serveis i organismes, segons el que calia en cada cas.

El flamant Govern Mas no n'ha sigut una excepció i s'han de tor-

Els canvis de noms als departaments expliquen pactes i compromisos polítics

nar a canviar rètols, cartells, cartes i opuscles. Si amb el Tripartit es va passar de Sanitat a Salut i ara s'ha mantingut, el canvi d'Ensenyament a Educació no ha tingut tanta sort. La Generalitat decideix liderar l'ensenyament i deixa l'educació al conjunt de la societat, començant per les famílies. Esperem que l'educació d'adults no torni a anar a Benestar Social i Família i que aconseguim que algú se n'ocupi, encara que sigui ensenyant. No tenim Universitats però hem guanyat Coneixement. El Medi Ambient se'n ha dividit entre les dues conselleries que més van patir la presència d'una conselleria sostenibilista en el període del Tripartit. Ja veurem què en queda. El Treball ja no sabem gaire què és, i ara hem de buscar Ocupació. El que ho té més complicat és el senyor Pelegrí. La conselleria d'AR-PAMN (no m'hi cap tot el nom sencer) serà de les més complicades, no només de gestionar, sinó simplement d'esmentar.

PARTICIPA A:

blogs.publico.es/joan-subirats

Qui al cel escup

LLUÍS-ANTON BAULENAS

Bons propòsits per l'any que ve

Abans d'acabar aquest any 2010 hi ha tot de qüestions que caldria examinar de cara a l'any entrant. Aquest mateix gener, per exemple, finalment serà retirat el monument franquista a la victòria que singularitza el passeig de Gràcia. Va ser una acció exemplificadora del dictador, que el 1940 va ordenar a Clarà fer aquesta estàtua per substituir la de Pi i Margall, símbol de la República. Ara simplement es tracta de fer complir la Llei de la Memòria Històrica. I no tindrà res de particular si no fos perquè els Amics del Passeig de Gràcia consideren que, si es fa, tot l'entorn s'"empobrirà". S'empobrirà? La veritat, hi ha vegades que no enten-

em res. Suposant que l'estàtua fos un monument de fama mundial, que no ho és, igualment hi ha prioritats que no es poden negligir. I una és suprimir tots els signes, si no del franquisme, sí de la representació de la victòria. I, en qualsevol cas, si els Amics del Passeig de Gràcia tenen tanta por per l'"empobriment", que no es preocupin, que ja l'"enriqueirem" d'una manera o altra. Per exemple, amb dignitat. És clar que conceptes com aquest als Amics del Passeig de Gràcia no els semblen prou, ja que no són tangibles, i sí fungibles. El més fort és el que afirma el president de l'esmentada associació, una declaració que sembla ancorada en el temps, per passa-

da de moda, injusta i casposa. Lluís Sans va explicar fa uns quants dies, en declaracions a Europa Press, que la retirada del monument era un "error". I va afegir: "Tenia sentit retirar-la el 1975, però no ara el 2010". Per l'amor de Déu. De sentit en té sempre, perquè la vergonya que va instaurar l'estàtua no caduca. I parlem de dignitat i vergonya, precisament. Si no s'ha tret abans és perquè no s'ha pogut fer. De vegades sembla ben bé que, en comptes d'avançar, anem enrere.

Bon any nou.

PARTICIPA A:

blogs.publico.es/lluis-anton-baulenas